

Komission laajentumispaketti 2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi tiedonantona (COM(2025) 690 final) 4.11.2025 vuotuisen laajentumispakettinsa, joka sisältää yleisösion sekä maakohtaiset raportit Albaniasta, Bosnia-Hertsegovinasta, Georgiasta, Kosovosta, Moldovasta, Montenegrosta, Pohjois-Makedoniasta, Serbiasta, Turkista ja Ukrainasta. Yleisten asioiden neuvoston on tarkoitus hyväksyä laajentumispakettia koskevat neuvoston päätelmät 16.12.2025. Laajentumispäätelmät vahvistettaisiin 18.–19.12.2025 Eurooppa-neuvostossa. Joulukuun Eurooppa-neuvoston on myös tarkoitus käydä strateginen keskustelu laajentumisesta.

Ennakoarvioista poiketen komissio ei vielä 4.11.2025 julkaissut politiikka-arvioita EU:n valmistautumisesta laajentumiseen.

Suomen kanta

Suomen kantoja EU:n laajentumispolitiikkaan on linjattu aiemmin mm. vuoden 2024 laajentumispaketin yhteydessä (E 66/2024 vp), hallituksen EU-avaintavoitteissa (E58 / 2023 vp), E-kirjelmässä EU:n valmistautumisesta laajentumiseen (E46 / 2023 vp), valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa (VNS 3 / 2024 vp) sekä valtioneuvoston E-kirjeessä koskien komission tiedonantoa EU:n tulevasta monivuotisesta rahoituskehyksestä 2038-2034 (E 73/2025 vp)

EU-laajentumispolitiikka

EU:n laajentuminen on Suomen ja EU:n kannalta geopolitiittisesti merkittävä kysymys. Suomi edistää EU:n jäsenyyuskriteereihin perustuvan ja uskottavan laajentumispolitiikan toimeenpanoa painottaen erityisesti demokraattisten instituutioiden ja oikeusvaltiouudistusten tärkeyttä. (VNS 3 / 2024 vp)

Toimiva oikeusvaltio, vakaat demokraattiset instituutiot, tehokkaat korruptionvastaiset instituutiot ja toimiva markkinatalous ovat keskeinen jäsenyyden edellytys (E 50/2023 vp). Suomi pitää tärkeänä, että jatkossakin laajentumisen keskeisiä uudistuksia eli oikeusvaltiota, toimivaa demokratiaa ja taloutta koskevat uudistukset käsitellään jäsenyysneuvottelujen aluksi, sekä viimeiseksi ennen neuvottelujen

sulkemista, jotta niiden toteutumista ja muutosten juurtumista ennen jäsenyyttä voidaan parhaalla tavalla tukea (E 50/2023 vp). (E 66/2024 vp)

Suomi on valmis tarkastelemaan avoimesti tiiviimpää yhteistyötä sellaisten hakijamaiden kanssa, jotka osoittavat erityistä sitoutumista yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjauksiin. (E 50/2023 vp) Suomi pitää tervetulleena, että Albania, Montenegro, Pohjois-Makedonia ja Bosnia-Hertsegovina ovat ylläpitäneet täyttä yhdenmukaisuutta EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa, ja Kosovo ylläpitää yhdenmukaisuutta yksipuolisesti. Suomi toivottaa tervetulleeksi komission aloitteen raportoida Kosovon yhdenmukaisuudesta EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa näkyvämmiin osana EU:n ja Kosovon välistä vakautus- ja assosiaatiosopimusta. Suomi toivottaa tervetulleeksi komission arvion, että Ukraina ja Moldova ovat ylläpitäneet hyvin korkeaa yhdenmukaisuuttaan EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa.

Suomi pitää tärkeänä komission esitystä siitä, että uusien jäsenmaiden liittymissopimusten tulisi sisältää vahvempia suoja-toimia jäsenyysneuvotteluissa saavutettujen sitoumusten turvaamiseksi ja taka-askelten estämiseksi, erityisesti oikeusvaltion, demokratian ja perusoikeuksien osalta. Suomi on valmis tarkastelemaan avoimesti, miten nämä tavoitteet voitaisiin parhaiten huomioida tulevaisuuden liittymissopimuksissa.

Suomi tukee komission näkemystä, että tulevassa EU:n rahoituskehityksessä vuosille 2028-2034 on tärkeää tarjota riittävää rahoitusta EU:n ehdokas- ja potentiaalisille ehdokasmaille, jotta EU:lla olisi nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa paremmat edellytykset tukea niiden EU-lähentymistä ja sen edellyttämiä uudistuksia. (E 73/2025 vp)

Suomi tukee laajentumisrahoituksen ehdollisuuden vahvistamista. (E 73/2025 vp)

Maakohtaiset näkemykset

Suomi katsoo, että **Ukraina** on vahvasti sitoutunut EU-polkuunsa ja edistynyt EU-jäsenyyden edellyttämien uudistusten toteuttamisessa, mutta paljon on vielä tehtävänä erityisesti korruptiontorjunnassa. On erityisen merkittävää, että Ukraina on edennyt konkreettisissa uudistuksissa samalla, kun se on Venäjän hyökkäyssodan kohteena. Suomi pitää tärkeänä, että Ukraina jatkaa siltä vaadittavia toimia, joiden vieminen eteenpäin on ukrainalaisten itsensä intresseissä. Suomi katsoo, että yhä jatkuvan Venäjän laittoman hyökkäyssodan olosuhteissakin on erityisen tärkeää edetä oikeusvaltion vahvistamisessa, korruptionvastaisen strategisen kehityksen rakentamisessa ja institutionaalisen järjestelmän vahvistamisessa ja julkisen hallinnon uudistuksissa. Ukraina on tässä suhteessa saanut aikaan edistysaskelia. Ukraina on myös edistynyt kansallisten vähemmistöjensä oikeuksia koskevan lainsäädäntönsä uudistamisessa. On yhä tärkeämpää keskittyä myös uuden lainsäädännön toimeenpanoon Ukrainan edetessä uudistuksissaan. Suomi tiedostaa, että sotatilain ollessa voimassa uudistusten toimeenpano sekä ehtojen täyttäminen asettavat Ukrainalle merkittäviä haasteita.

Suomi jatkaa vahvaa tukeaan Ukrainan EU-lähentymiselle. Suomi yhtyy komission arvioon siitä, että Ukrainan kaikki neuvotteluklusterit voidaan avata vuoden 2025 loppuun mennessä. Suomi toivottaa tervetulleeksi komission sitoutumisen tukea Ukrainan kunnianhimoista tavoitetta sulkea neuvottelut vuoden 2028 loppuun mennessä, mutta korostaa, että tämä edellyttäisi uudistustahdin merkittävää kiihdyttämistä varsinkin perusasioiden kokonaisuuden ja siinä erityisesti oikeusvaltion osalta. Korruptionvastaisiin toimiin on kiinnitettävä vahvaa huomiota, jotta nykyinen suuntaus ylläpidetään ja riskit taka-askelisiin ennaltaehkäistään.

Suomi pitää tervetulleena **Moldovan** edistymistä tarvittavissa uudistuksissa, joita Moldova on toteuttanut huolimatta Venäjän Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyssodan seurauksista ja Venäjän mittavasta hybriditoiminnasta Moldovassa. Suomi pitää tärkeänä, että Moldova jatkaa työtään mm. julkishallinnon ja oikeusvaltiouudistuksissa, perusoikeuksia koskevan lainsäädännön toimeenpanossa, taloudellisissa uudistuksissa ja korruption vastaisten toimien vahvistamisessa.

Suomi yhtyy komission arvioon siitä, että Moldovan kaikki neuvotteluklusterit voidaan avata vuoden 2025 loppuun mennessä. Suomi toivottaa tervetulleeksi komission sitoutumisen tukea Moldovan kunnianhimoista tavoitetta sulkea neuvottelut vuoden 2028 loppuun mennessä, mutta korostaa, että tämä edellyttäisi uudistustahdin kiihdyttämistä.

Suomi pitää tärkeänä, että Moldova saa riittävää poliittista ja taloudellista tukea EU-jäsenyyttä varten tarvittavien uudistusten aikaansaamisessa ja toimeenpanossa. Suomi katsoo, että komission esittämän Moldovan kasvusuunnitelman tavoitteena tulee olla Moldovan ehdollinen tukeminen sen omien uudistusten nopeuttamiseksi johtaen EU-jäsenyystien nopeampaan edistymiseen. (E 63/2024 vp; U 42/2024 vp)

Suomi yhtyy komission näkemykseen siitä, että johtuen **Georgian** murenevasta demokratiasta, kansalaisyhteiskunnan merkittävästi kaventuneesta tilasta, opposition ja median edustajien mielivaltaisista pidätyksistä, sekä EU:n vastaisesta retoriikasta, Georgia on EU:n ehdokasmaa vain nimellisesti.

Suomi jakaa komission arvion, että **Bosnia-Hertsegovinan** tulee ensin saavuttaa riittävää edistystä avainuudistusten toimeenpanossa, jotta neuvotteluohjelmat voidaan hyväksyä ja lainsäädäntövertailuprosessi voitaisiin aloittaa.

Suomi katsoo, että **Serbian ja Kosovon** tulee osallistua rakentavasti suhteiden normalisointiin pyrkivään dialogiin ja toimeenpanna sen puitteissa saavutetut sopimukset. Suomi tukee EU:n fasilitoimaa dialogia Serbian ja Kosovon suhteiden normalisoimiseksi. Eteneminen suhteiden normalisoinnissa nopeuttaisi osapuolten etenemistä EU-jäsenyyssprosesseissaan ja säilyy myös ehtona Serbian ja Kosovon osallistumiselle Länsi-Balkanin uuden kasvusuunnitelman hyötyihin. (E 50/2023 vp)

Suomi toivottaa **Kosovon** joulukuussa 2022 jättämän EU-jäsenyyshakemuksen tervetulleeksi ja tukee Kosovon EU-tietä (E 50/2023 vp). Suomi toivottaa tervetulleeksi komission valmiuden valmistella näkemys Kosovon EU-jäsenyyshakemuksesta heti kun neuvosto sitä pyytää. Suomi katsoo, että Kosovolle toukokuussa 2023 tapahtuneiden eskalaatioiden seurauksena kohdistetut toimet eivät ole olleet tehokkaita ja tarkoituksenmukaisia (EUN 50/2024 vp), ja kannattaa niiden poistamista korkean edustajan suosituksen mukaisesti (E 66/2024 vp). Kosovon tulee osoittaa sitoutumisensa suhteiden normalisointiin Serbian kanssa (E 66/2024 vp).

Suomi jatkaa tukeaan **Serbian** EU-lähentymiselle. Serbian tulee pikaisesti osoittaa sitoutumisensa tulevaisuuteensa EU:ssa sekä suhteiden normalisointiin Kosovon kanssa (E 50/2023 vp). Suomi painottaa tarvetta Serbian YUTP-yhdenmukaisuuden lisäämiseen. Suomi yhtyy komission arvioon, että neuvotteluiden eteneminen kokonaisuutena Serbian kanssa tulee riippumaan erityisesti edistyksestä oikeusvaltiouudistuksissa sekä suhteiden normalisoinnissa Kosovon kanssa. Serbian tulee tehdä täyttä yhteistyötä syyskuussa 2023 Pohjois-Kosovossa tapahtuneen iskun osalta tekijöiden saattamiseksi oikeudelliseen vastuuseen. (E 66/2024 vp)

Suomi jakaa komission huolen Serbian ajankohtaisesta tilanteesta sekä sen vaikutuksista Serbian EU-jäsenyyssprosessiin. Suomi jakaa komission arvion siitä, että uudistusten toimeenpanotahti on merkittävästi hidastunut. Konkreettisia tuloksia uudistuksissa edellytetään erityisesti liittyen oikeusvaltioon, median vapauteen ja vaaliuudistuksiin sekä korruptiontorjuntaan Serbian EU-polun edistymiseksi. Suomi toivottaa tervetulleeksi komission valmiuden tukea Serbiaa tarvittavissa demokraattisissa uudistuksissa.

Suomi jakaa komission arvion **Albanian** hyvästä edistymisestä jäsenyysneuvotteluissa. Albanian EU-jäsenyysneuvotteluissa on toistaiseksi toteutunut hyvä tasapaino oikeusvaltiouudistuksissa ja muissa neuvottelukokonaisuuksissa etenemisen välillä. Albanian välittömän prioriteetin tulisi olla perusasioita koskevien uudistusten toimeenpanossa. Suomi huomioi komission arvion, että Albanian on mahdollista lähitulevaisuudessa saavuttaa perusasioita koskevat välitavoitteet (neuvotteluluvut 23 ja 24) sekä sulkea jäsenyysneuvottelut vuoden 2027 aikana, mutta Suomi painottaa tämän edellyttävän merkittävää edistystä erityisesti oikeusvaltiokehityksessä sekä järjestäytyneen rikollisuuden että korruption torjunnassa.

Suomi yhtyy komission arvioon, että **Pohjois-Makedonian** on tärkeää edistyä oikeusvaltiouudistuksissa, erityisesti koskien oikeuslaitoksen toimintaa, sekä korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa. Suomi tukee Pohjois-Makedonian ensimmäisen neuvotteluklusterin avaamista, kun Pohjois-Makedonia on täyttänyt siltä vaaditut avauskriteerit sekä saattanut voimaan sovitun perustuslakimuutoksen.

Suomi yhtyy komission positiiviseen arvioon **Montenegron** edistyksestä ja tukee maan etenemistä EU-polulla. Montenegro on edennyt pisimmälle neuvotteluissa ja Suomi pitää Montenegron määrätietoista lähestymistapaa EU-jäsenyysneuvotteluissa tervetulleena, mutta painottaa, että etenemisessä on tärkeää pitää kiinni meriittipohjaisuudesta. (E 66/2024 vp)

Suomi jakaa komission arvion, että Montenegron on mahdollista päättää neuvottelut vuoden 2026 aikana, mikäli se ylläpitää nykyistä uudistustahtia ja saavuttaa edistystä myös komission esille nostamissa perusasioissa ja erityisesti etenee sananvapauden toteutumisessa, järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjunnassa sekä oikeuslaitoksen itsenäisyyden, riippumattomuuden ja ammattitaidon syventämisessä. Suomi tukee komission arviota, että Montenegro on edennyt jäsenyysneuvotteluissa riittävän pitkälle, jotta Montenegron liittymistä unioniin koskevien keskeisten rahoitus- ja institutionaalisten järjestelyiden valmistelu voidaan aloittaa. Suomi katsoo, että Montenegron liittymissopimuksen valmistelutyö voidaan käynnistää. Komissio esitti työn aloittamista jo viime vuoden laajentumispaketissa, mutta neuvosto katsoi tuolloin, ettei jäsenyysneuvotteluissa oltu vielä riittävän pitkällä.

Suomi katsoo, että **Turkki** on keskeinen kumppani Euroopan unionille. (E 66/2024 vp) Suomi jatkaa tukeaan EU:n ja Turkin laaja-alaiselle vuoropuhelulle ja yhteistyön tiivistämiselle, huomioiden Turkin strateginen ja taloudellinen merkitys sekä alueellinen rooli. Suomi jakaa komission huolen Turkin demokratian ja oikeusvaltion tilanteen heikkenemisestä, mikä heijastuu myös EU-Turkki-suhteiden kehittämiseen. Turkilta tulee edellyttää rakentavaa sitoutumista EU-suhteen kehittämiseen, mukaan lukien pakotteiden kierron estäminen. Muuttoliikkeyhteistyön jatkaminen Turkin kanssa on tärkeää.

Pääasiallinen sisältö

Tiedonannon muodossa annettu laajentumispaketti ja maakohtaiset raportit arvioivat ehdokas- ja potentiaalisten ehdokasmaiden edistymistä EU-jäsenyysprosessissa sekä antavat toimenpidesuosituksia. Maakohtaisesti pisimmälle neuvotteluissa ovat edenneet Montenegro ja Albania. Myös Ukraina ja Moldova ovat edenneet uudistuksissaan nopeassa tahdissa. Ennakkotiedoista poiketen komissio julkaisee politiikka-arviot unionin valmistautumisesta laajentumiseen ja laajentumisen vaikutuksista keskeisiin politiikkasektoreihin vasta myöhemmin.

Komission arvion mukaan laajentuminen etenee tällä hetkellä nopeammin kuin kertaakaan viimeisen 15 vuoden aikana, minkä johdosta parhaiten edistyneiden maiden **laajentuminen on lähivuosina realistinen mahdollisuus**. Näin ollen valmiuksia laajentumiseen tulee edistää aktiivisesti niin ehdokasmaiden kanssa kuin EU:n sisällä. Komissio nostaa laajentumispaketissa esille, että **kahtenväliset kysymykset** vaikuttavat edelleen kielteisesti liittymisprosesseihin ja jarruttavat ehdokasmaiden alueellista yhdentymistä. Komissio on valmis tukemaan ratkaisujen löytymistä. Komissio katsoo, että eurooppalaisten tulee vastata uusiin turvallisuushaasteisiin ja puolustaa arvopohjaansa aiempaa voimakkaammin oman turvallisuutensa ja hyvinvointinsa säilyttämiseksi, mikä edellyttää tiivistä yhteistyötä EU:n naapureiden ja erityisesti ehdokasmaiden kanssa.

Komissio näkee, että laajentumisasiikeittika on keskeinen **geopolitiikan** väline, joka vahvistaa Eurooppaa globaalien muutosten aikana. Komissio vahvistaa, että laajentumisasiikeittika säilyy tiukkana, reiluna ja meriittipohjaisena ja että jokaisen ehdokasmaan edistymistä arvioidaan objektiivisesti. Samalla komissio katsoo, että EU:n tulee auttaa laajentumisasiikeittika täyttämään jäsenyyden kriteerit ja korostaa, että erityisesti niiden maiden, joilla on kunnianhimoiset tavoitteet, tulisi vauhdittaa uudistuksiaan.

Komissio toteaa kuluneen vuoden aikana tapahtuneen joitakin merkittäviä edistysaskeleita ja toivoo nopeasti edistyneiden maiden kannustavan muita jäsenehdokasmaita toteuttamaan vaadittavia uudistuksia. Komissio on sitoutunut tukemaan maita EU-jäsenyyden vaatimusten täyttämässä ja tukenut ehdokasmaita instituutioiden ja demokraattisen hallinnon vahvistamisessa sekä julkisen hallinnon uudistusten edistämässä.

Komissio esittää laajentumispaketissa, että EU *acquis*:n toimeenpanon ohella **uusien liittymissopimusten** tulee sisältää vahvempia suojatoimia (safeguards) jäsenyysneuvotteluissa saavutettujen sitoumusten turvaamiseksi ja rikkomusten estämiseksi, erityisesti oikeusvaltion, demokratian ja perusoikeuksien osalta, ja taka-askelten estämiseksi sekä vaatimuksia uusille jäsenmaille jatkaa laillisuusperustan vahvistamista liittymisen jälkeen. Kyseessä olisivat uudenlaiset suojatoimet, joita ei ole aikaisemmin sisällytetty liittymissopimuksiin.

EU tukee ehdokasmaiden sosioekonomista lähentymistä EU:n kanssa **Ukrainassa** pääosin Ukrainan tukivälineen ja **Moldovassa** Moldovan kasvusuunnitelman sekä Moldovan uudistus- ja kasvuvälineen kautta. Ukrainan tukiväline on yhä EU:n keskeisin tukimuoto Ukrainalle, ja se sitoo taloudellisen tuen Ukrainan kasvuun ja rakenteellisiin uudistuksiin matkalla kohti jäsenyyttä. Ukrainan tukivälineeseen oli lokakuun 2025 alussa kanavoitu yhteensä 31,3 miljardia euroa, josta 22,7 miljardia euroa on maksettu suoraan valtiolle rahoitusvälineen ensimmäisen pilarin mukaisesti budjettitukena. Moldovan kasvusuunnitelma julkistettiin lokakuussa 2024, ja sen osana oleva Moldovan uudistus- ja kasvuväline hyväksyttiin helmikuussa 2025. Välineen puitteissa tehtävät investoinnit auttaisivat Moldovaa kestävän talouden ja yhteiskunnallisen kehityksen uudistuksissa. Moldovalle annettava avustusmuotoinen tuki kohdentuisi tekniseen apuun sekä kansalaisyhteiskunnan tukemiseen. Rahoituksen vapauttaminen on sidottu Moldovan toimeenpanemiin EU-sidonnaisiin uudistuksiin. EU on sitoutunut 1,9 miljardin euron tukikokonaisuuteen vuosien 2025–2027 aikana.

Länsi-Balkanin maille tukea annetaan **Länsi-Balkanin kasvusuunnitelman** kautta, jonka kokonaisuus on yhteensä 6 miljardia euroa. Moldovan kasvusuunnitelman mukaisesti Länsi-Balkanin kasvusuunnitelman rahoitusosuuksien maksu perustuu maissa läpivietäviin reformeihin. Toistaiseksi Montenegro, Albania ja Pohjois-Makedonia ovat saaneet maksatuksia maiden raportoitua tehdyistä uudistuksista. Serbialle on maksettu ennakkorahoitusta, kuten myös uudistuksissa edistyneille maille, mutta sille ei vielä ole myönnetty virallisia maksuosuuksia. Kesällä 2025 komissio joutui leikkaamaan Bosnia-Hertsegovinan rahoitusosuudesta 10 %, sillä maan reformiagendan toimittaminen komissiolle viivästyi. Bosnia-Hertsegovina toimitti reformiagendansa komissiolle arvioitavaksi 30.9.2025. Komissio toteaa, että Kosovon osalta kasvusuunnitelmaa koskevien sopimusten ratifiointi ja uudistusten toimeenpano on viivästynyt maan sisäpoliittisen tilanteen takia. Vasta sopimusten (*Facility and Loan Agreements*) voimaantulon jälkeen, Kosovolla olisi mahdollisuus hyötyä kasvusuunnitelmasta.

Laajentumispaketti viittaa käsittelyssä olevaan **ehdotukseen uudeksi monivuotiseksi rahoituskehikseksi** (multiannual financial framework 2028–2034). Komissio korostaa, että uudessa MFF-esityksessä vahvistetaan laajentumisen olevan poliittinen ja geostrateginen välttämättömyys. Uusi MFF-ehdotus myös vahvistaa EU:n olevan sitoutunut työskentelemään ehdokasmaiden ja potentiaalisten jäsenehdokasmaiden kanssa valmistaen näitä laajentumiseen meriittipohjaista prosessin puitteissa. Esitys Globaali Eurooppa -välineeksi toisi komission mukaan tarvittavan taloudellisen tuen ehdokas- ja potentiaalisille ehdokasmaille edetä jäsenyysneuvotteluissa.

EU:n tukeman **asteittaisen integraation** avulla ehdokasmaiden on mahdollista nopeuttaa ja syventää EU-lähentymistään, minkä komissio uskoo näkyvän konkreettisina tuloksina myös ehdokasmaiden kansalaisille. Komissio arvioi vuoden 2025 olleen ratkaiseva vuosi edistysaskeleille asteittaisessa integraatiossa. Asteittaisessa integraatiossa on edistytty mm. telekommunikaation (roaming), pankki- ja maksupalveluiden ja rahanpesun vastaisen lainsäädännön (yhtenäinen euromaksualue SEPA), tulli-sektorilla sekä energiassa.

Vuonna 2025 komissio on solminut Ukrainan ja Moldovan kanssa keskinäisen **roaming**-sopimuksen, joka astuu voimaan 1. tammikuuta 2026 helpottaen maiden väestön, sekä erityisesti Ukrainasta paenneiden, yhteydenpitoa. Länsi-Balkanin maiden osalta jatketaan onnistuneesti vuonna 2019 solmitun alueellisen roaming-sopimuksen toimeenpanoa samalla, kun komissio neuvottelee teleoperaattoreiden kanssa bilateraalista sopimuksista roaming-maksujen poistamiseksi kokonaan, jotta Länsi-Balkanin maat pääsisivät lopulta samaan tilanteeseen kuin Ukraina ja Moldova ensi vuonna.

Ehdokasmaista Montenegro, Albania, Pohjois-Makedonia, Moldova ja Serbia ovat liittyneet onnistuneesti **yhtenäiseen euromaksualueeseen** (*Single European Payment Area, SEPA*). Liittyäkseen maiden tuli olla linjassa EU:n taloussääntöjen kanssa, mukaan lukien rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäisyn osalta. Kosovo hakemus SEPA:an liittymiseksi on parhaillaan käsittelyssä ja Bosnia-Hertsegovina sekä Ukraina työstävät omia hakemuksiaan. Komissio toteaa, että Ukraina ja Moldova on tarkoitus saada osaksi **EU:n sähkömarkkinoita** vuoteen 2027 mennessä, ja töitä jatketaan myös Länsi-Balkanin integroimiseksi.

Venäjän Ukrainaankohdistaman hyökkäyssota on entisestään korostanut **yhdennä mukaisuuden tärkeyttä EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP)** kanssa. Laajentumispaketissa korostetaan, että EU:hun liittymisen valitsevien maiden on täysin ja ehdoitta edistettävä EU:n arvoja, mikä tarkoittaa myös EU:n YUTP:n noudattamista. Komissio toteaa, että Albania, Montenegro, Pohjois-Makedonia ja Bosnia-Hertsegovina ovat säilyttäneet täyden YUTP-yhdennä mukaisuuden. Bosnia-Hertsegovinan osalta komissio nostaa esille, että pakotteiden toimeenpanossa on edelleen haasteita. Kosovo on säilyttänyt vapaaehtoisen yhdennä mukaisuuden osoittaen selkeän sitoutumisensa EU:n arvoihin. Serbian YUTP-yhdennä mukaisuus on säilynyt alhaisena ja Serbian täytyisi nostaa tasoaan merkittävästi edetäkseen EU-jäsenyysspolullaan, mutta yhteistyötä tehdään EU:n pakotteiden kiertämisen estämisessä. Georgian YUTP-yhdennä mukaisuuden todetaan laskeneen. Turkin YUTP-yhdennä mukaisuuden osalta todetaan, että edistystä ei ole, joskin päämäärät ja intressit ovat usein yhteneväisiä keskeisissä alueellisissa kysymyksissä.

EU on syventänyt **turvallisuus- ja puolustusyhteistyötä** useiden hakijamaiden kanssa. Ukrainan kanssa on allekirjoitettu yhteiset turvallisuussitoumukset, ja Moldovan, Pohjois-Makedonian ja Albanian kanssa on solmittu turvallisuus- ja puolustuskumppanuudet. Montenegro on ehdottanut turvallisuus- ja puolustusdialogin aloittamista EU:n kanssa.

Laajentumispaketissa korostetaan, että ehdokasmaista erityisesti Länsi-Balkanilla **hyvät naapurussuhteet ja alueellinen yhteistyö** ovat välttämättömiä vakauden, yhteistyön ja laajentumisen edistymiselle. Maiden sitoutuminen alueelliseen yhteistoimintaan ja sisämarkkina-alueen keskeisiin asteittaisen integraation edistymiselle. Komissio toteaa, että vanhojen konfliktien ja erimielisyyksien perinnöstä tulee päästä eteenpäin ja sovinnon tekemisen monimutkaisuus tulee tunnustaa, missä EU on valmis tukemaan.

Koska laajentuminen on nykyisen komission kaudella todellinen mahdollisuus, niin **komissio pyrkii vahvistamaan jalkatyötä ja viestintää jäsenmaissa ja ehdokasmaissa** rohkaistakseen keskustelua laajentumisen hyödyistä ja laajentumisen haasteisiin vastaamisesta. Myös ulkopuolisten tahojen informatiovaikuttamista tulee voida torjua. Komissio ja Euroopan ulkosuhdehallinto ovat valmiita tekemään yhteistyötä jäsenmaiden kanssa luottamuksen kasvattamiseksi laajentumisprosessiin.

Vuonna 2025 komissio teetti erityisen **kansalaisten laajentumiskantoja kartoittaneen Eurobarometrin**, jonka mukaan enemmistö unionin kansalaisista (56 %) kannattaa EU:n laajentumista. Suomessa kannatus laajentumiselle on EU-maista neljänneksi korkeinta. Matalinta kannatus on sen sijaan Ranskassa. EU-jäsenmaissa laajentumisen suurimpina potentiaalisina hyötyinä nähdään erityisesti laajempi sisämarkkina-alue ja EU:n vaikuttavuuden kasvu. Keskeisimpinä huolenaiheina Eurobarometrissa nousee nykyisissä EU-jäsenmaissa kontrolloimaton maahanmuutto, rikollisuus ja laajentumisen kustannukset eurooppalaisille veronmaksajille. Ehdokasmaista Ukrainassa ja Moldovassa sekä Länsi-Balkanin

maissa kaikissa muissa paitsi Serbiassa yleinen mielipide on EU-jäsenyyden osalta laajasti myönteinen.

Maakohtaiset huomiot

Ukraina

Komission arvion mukaan Ukraina on osoittanut merkittävää sitoutumista EU-polkuunsa sekä saavuttanut tässä edistystä huolimatta Venäjän hyökkäyssodan luomista merkittävistä haasteista. Tärkeä askel oli screening-prosessin (lainsäädännön vertailu EU:n säännösten kanssa) viimeistely syyskuussa 2025. Toukokuussa Ukraina omaksui tiekartat etenemisestä mm. oikeusvaltiosektoria koskevista uudistuksista, hallintouudistusta, demokraattisten instituutioiden toimimista koskien sekä toimintasuunnitelman kansallisia vähemmistöjä koskien. Lisäksi Ukraina valmisteli neuvottelupositionsa ensimmäisestä klusterista (perusasiat). Myös oikeussektoria koskevista uudistuksista on edistytty ja sotatilalaikiin liittyvät rajoitukset perusoikeuksien toteutumisen osalta eivät ole olleet tarvittavaa suurempia.

Komissio kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että korruptionvastaisia toimijoita sekä kansalaisyhteiskunnan toimintaa vastaan kohdistettua painetta ei voida hyväksyä. Lisäksi oikeus-, syyttäjä- ja lainvalvontaviranomaisten itsenäisyys, osaaminen ja tehokkuus on varmistettava, samoin kuin järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa on tehostettava. Perusoikeuksien toteutumista EU-standardien mukaisesti sekä julkishallintouudistuksia ja hallinnon hajauttamista on tehostettava.

Komissio on sitoutunut tukemaan Ukrainan kunnianhimoista tavoitetta saada jäsenyysneuvottelut valmiiksi 2028 loppuun mennessä. Samalla se toteaa, että tämän mahdollistamiseksi uudistustahtia on nopeutettava erityisesti perusasioita koskevan klusterin ja perusoikeuksien osalta. Komission mukaan perusasioita koskevan klusterin ohella ulkosuhteita ja sisämarkkinoita koskevat klusterit ovat valmiita avattaviksi. Komissio odottaa Ukrainan täyttävän ehdot myös loppujen klustereiden avaamiseksi vuoden loppuun mennessä.

Moldova

Komission arvion mukaan Moldova on edistynyt liittymispolullaan yhä nopeammassa tahdissa, syventäen yhteistyötään EU:n kanssa merkittävästi. Kuluneena vuonna on hyväksytty EU:n Moldova- kasvusuunnitelma uudistuksia edistämään, ja järjestettiin ensimmäinen EU-Moldova -huippukokous. Moldovan integroimiseksi EU:n sisämarkkina-alueelle on otettu merkittäviä askelia. Maa jatkaa EU-Moldova -assosiaatiosopimuksen sekä pitkälle menevän ja laaja-alaisen vapaakauppasopimuksen toimeenpanoa.

Komission mukaan Moldovan vankka sitoutuminen EU-jäsenyyteen näkyi vuoden 2025 syksyn parlamenttivaalien tuloksessa. Komissio kiittää Moldovaa etenemisestä erityisesti huomioiden maahan kohdistunut voimakas hybridi-vaikuttaminen, jota vastaan se taisteli kiittävästi. Moldova onnistui viimeistelemään screening-prosessinsa syyskuussa 2025, ja on ilmoittanut tavoitteekseen päättää EU-jäsenyysneuvottelut vuoteen 2028 mennessä. Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan komission mukaan uudistustyön vauhdittamista.

Komission mukaan perusasioita, ulkosuhteita ja sisämarkkinoita koskevat klusterit ovat valmiita avattavaksi ja ennustaa jäljellä olevien klustereiden olevan avausvalmiita vuoden loppuun mennessä. Komission arvion mukaan Moldovassa oli tapahtunut hyvää tai osittaista edistymistä kaikkien klustereiden osalta. Komissio odottaa Moldovalta lisätyötä erityisesti oikeusvaltioon ja korruption vastaiseen toimintaan, sekä julkishallinnon uudistuksiin liittyen.

Georgia

Komissio esittää laajentumisraportissa vakavan huolensa Georgian tilanteesta. Edellisen laajentumispaketin julkistamisen jälkeen Georgiaa hallitseva puolue Georgian Dream ilmoitti marraskuussa 2024 maan jäädyttävän EU-jäsenyysprosessinsa vuoteen 2028 saakka. Komission mukaan päätös sotii vastaan maan perustuslaillista tavoitetta EU-integraatiosta, ja on vastoin Georgian kansan tahtoa.

Jäsenyyssprosessin pysäyttämistä seurasivat laajat mielenosoitukset maan pääkaupungissa, jotka jatkuvat yhä.

Georgian tilanne huononee jatkuvasti. Johtuen maan murenevasta demokratiasta, kansalaisyhteiskunnan heikosta tilasta, opposition ja median edustajien mielivaltaisista pidätyksistä, sekä EU:n vastaisesta retorikasta, komissio toteaa Georgian olevan tällä hetkellä EU:n ehdokasmaa vain nimellisesti.

EU on lakkauttanut kahdenvälisen yhteistyönsä Georgian hallinnon kanssa. Komission raportin mukaan tilanne muuttuu vain, jos Georgia muuttaa suuntansa täysin, ja alkaa toimimaan EU:n arvojen mukaisesti.

Maan tilanteesta johtuen komission keskittyy laajentumisraportissa Georgian osalta pääosin perusasioita koskevaan klusteriin, eikä esitä suosituksia muiden klustereiden osalta. Komission mukaan Georgia ei ole raportoinut edistymisestään niissä yhdeksässä tavoitteessa, joita Georgialle asetettiin vuonna 2023, kun sille myönnettiin ehdokasmaan asema.

Montenegro

Montenegro on ehdokasmaista pisimmällä EU-jäsenyysneuvotteluissa. Se on avannut kaikki neuvotteluklusterit ja sulkenut yhteensä seitsemän neuvotteluklukua. Komissio antaa vuoden 2025 laajentumispaketissa Montenegron edistymisestä positiivisen arvion. Montenegro on toimeenpannut uudistuksia, sulkenut neljä neuvotteluklukua edellisen laajentumispaketin julkaisun jälkeen ja pyrkii kunnianhimoisesti sulkemaan lisää lukuja ehtojen täytyessä (mahdollisesti jopa 5–6 lukua loppuvuoden 2025 aikana). Nämä edistysaskeleet jäsenyysneuvotteluissa heijastavat Montenegron poliittista sitoutumista EU-integraatioon. Komissio huomioi kuitenkin, että Montenegro ja sen demokraattiset instituutiot ovat edelleen hauraita ja alttiita poliittisille kriiseille, kuten loppuvuodesta 2024 alkanut perustuslakituomioistuimen tuomarin valintaa koskenut sisäpoliittinen kriisi osoitti. Myös kansalaisjärjestöjen osallistumista poliittiseen päätöksentekoon tulisi vahvistaa lainsäädännöllä.

Komissio pitää Montenegron tavoitetta sulkea jäsenyysneuvottelut vuoden 2026 loppuun mennessä mahdollisena, mikäli se ylläpitää nykyisen etenemistahdin. Montenegron tulee keskittyä edistymiseen oikeusvaltioneuvotteluluvuissa, panostaa edistymiseen kriittisten sektoreiden osalta, kuten sananvapaus, korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta, sekä nopeuttaa ja syventää oikeuslaitoksen riippumattomuuteen, ammattimaisuuteen ja vastuuvollisuuteen liittyviä uudistuksia sekä linjautumista EU:n viisumipolitiikan kanssa. Mikäli Montenegro säilyttää nykyisen uudistustahdin, komissio on valmis esittämään neuvostolle luonnokset Montenegron jäsenyyden rahoitusjärjestelyistä (financial package) sekä EU:n yhteisistä kannoista neuvotteluklukiin 33 (rahoitus- ja budjettimääräykset) ja 34 (institutionaaliset asiat).

Montenegron liittymissopimuksen valmistelun aloittamisesta pyritään päättämään lähiaikoina.

Pohjois-Makedonia

Pohjois-Makedonian osalta komissio toistaa lähes samat suositukset kuin edellisenä vuonna ja katsoo, että maa ei ole ottanut ratkaisevia askeleita jäsenyysneuvotteluiden edistämiseksi viimeisen vuoden aikana. Pohjois-Makedonian screening-raportit kaikista neuvotteluklustereista on tuotu neuvoston käsitteilyyn vuosien 2024 ja 2025 aikana samassa tahdissa Albanian kanssa. Pohjois-Makedonia ei kuitenkaan ole vielä saattanut voimaan etenemiseen vaadittavaa perustuslakimuutosta koskien vähemmistöjen oikeuksia eikä viimeistellyt avauskriteerinä toimivia oikeusvaltiokehitykseen liittyviä tiekarttoja. Komissio arvioi, että Pohjois-Makedonia ei ole saavuttanut lainkaan edistystä oikeusvaltioneuvottelukuun 23 sisältyvissä uudistuksissa liittyen oikeuslaitoksen toimintaan ja korruption kitkemiseen, eikä useissa sisämarkkinoita koskevilla neuvotteluluvuissa. Järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan liittyvissä uudistuksissa on saavutettu vain rajallista edistystä.

Komissio odottaa Pohjois-Makedonialta nopeita ja päättäväisiä jatkotoimia ensimmäisen neuvotteluklusterin avauskriteerien täyttämiseksi, jotta neuvottelut voidaan avata heti, kun vaaditut ehdot täyttyvät. Maan tulee lisäksi edistyä erityisesti uudistuksissa koskien oikeusvaltiota, oikeuslaitosta sekä korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa.

Albania

Komissio toteaa arviossaan, että Albania on edennyt nopeasti jäsenyysneuvotteluissa viimeisen vuoden aikana: Se on avannut neljä neuvotteluklusteria ja valmistelut viimeisenkin klusterin avaamiseksi ovat pitkällä. Komissio pitää Albanian kunnianhimoista tavoitetta sulkea jäsenyysneuvottelut vuoden 2026 aikana mahdollisena, jos se säilyttää nykyisen etenemistahdin. Albanian välittömänä prioriteettina tulisi olla edistyminen perusasioissa, erityisesti neuvottelulukuja 23 ja 24 koskevista välitavoitteista, jotka olisivat komission mukaan mahdollista saavuttaa lähitulevaisuudessa. Muilla sektoreilla Albanian tulisi keskittyä keskeisten vireillä olevien lainsäädäntö- ja institutionaalisten ehdotusten vauhdittamiseen, ja komissio toteaa tämän suosituksen koskevan erityisesti niitä neuvottelulukuja, jotka voitaisiin alustavasti suhteellisen pian sulkea tai jotka vaativat pitkäjänteisiä investointeja ja sopeutusta, kuten rahoituspalvelut.

Komissio katsoo, että Albania on jatkanut edistymistään perusasioita koskevan klusterin uudistuksissa, kun muun muassa mittava oikeuslaitoksen uudistus ja alimman oikeusasteen seulontaprosessi on saatettu loppuun. Hyviä tuloksia on saatu myös järjestäytyneen rikollisuuden ja korruptionvastaisen erityisjärjestelmän (*Special Structure against Corruption and Organized Crime, SPAK*) osalta erityisesti korruption torjunnassa ja aktiivisessa kansainvälisessä yhteistyössä järjestäytyntä rikollisuutta vastaan. Lisäksi Albania on edistynyt hyvin myös sisäisten energiamarkkinoiden kehityksessä. Komissio katsoo, että Albanian tulee hyödyntää jäsenyysneuvotteluiden momentum nopeuttamalla EU-sidonnaisia uudistuksia erityisesti median vapauden ja oikeudellisten uudistusten osalta, sekä jatkaa toimia järjestäytyneen rikollisuuden, huumeiden leviämisen estämisen ja korruption torjunnan osalta. Lisäksi perusoikeuksien toteutumista tulee edistää sukupuolten välisten tasa-arvon ja syrjimättömyyden osalta.

Serbia

Serbia on avannut 22 neuvottelulukua yhteensä 35 neuvotteluluvusta, ja näistä 2 neuvottelulukua on alustavasti suljettu. Serbian virallisena tavoitteena säilyy EU-jäsenyys ja neuvotteluiden päättäminen vuoden 2026 loppuun mennessä, mutta uudistusten toimeenpano on raportin mukaan merkittävästi hidastunut eikä merkittävää edistystä EU acquis'n toimeenpanon osalta ole saavutettu. Komissio toteaa Serbian hieman lisänneen YUTP-yhdenmukaisuuttaan, mutta tätä tulisi edelleen merkittävästi lisätä. Komissio peräänkuuluttaa Serbialta käytännön toimia osoittaakseen geopoliittisen suuntauksensa, aloittamalla muun muassa linjautumisen EU:n Venäjä-pakotteiden kanssa. Myönteisenä kehitysaskeleena todetaan Serbian muutokset medialakiin EU acquis'n mukaisesti. Komissio ylläpitää arvionsa klusteri 3 (kilpailukyky ja inklusiivinen kasvu) avaamisesta Serbialle. Laajentumispaketin ulostulon jälkeen Serbia hyväksyi pitkään odotetun lain äänestäjärekisteristä (Unified Voting Register).

Serbian osalta komission raportti toteaa Serbian yhteiskunnan vahvasti jakautuneen marraskuussa 2024 alkaneiden mielenosoitusten johdosta. Raportti nostaa esille Serbian hallinnon joissain tapauksissa käyttäneen liiallista väkivaltaa mielenosoittajia kohtaan, kansalaisyhteiskunnan painostuksen, heikennykset ilmaisunvapaudessa sekä disinformaation EU:ta vastaan. Komissio painottaa, että Serbian tulee toimeenpanna vielä käynnissä olevat REM-medianeuvostoa ja äänestäjärekisteriä koskevat uudistukset. Komissio korostaa, että EU on valmis auttamaan Serbiaa toimeenpanemaan tarvittavat demokraattiset uudistukset, joita tulevalta EU-jäsenmaalta odotetaan. Komissio alleviivaa, että Serbialta vaaditaan konkreettisia edistysaskeleita useilla eri osa-alueilla (korruption vastainen taistelu, oikeusvaltion vahvistaminen, median vapaus, vaaliuudistukset, kansalaisyhteiskunnan todellinen toimintavapaus, disinformaation puuttuminen) EU-polullaan edistymiseksi.

Kosovo

Kosovon todetaan olevan sitoutunut eurooppalaiseen polkuunsa sekä tälle olevan laaja kansan tuki. Komissio toteaa Kosovon sisäpoliittisen pattiilanteen haitanneen edistystä EU-agendan osalta kuluneen vuoden aikana. Komissio peräänkuuluttaa Kosovolta puoluerajat ylittävän yhteistyön konkreettista edistämistä, jotta maa pystyisi palaamaan EU-agendan pariin ja priorisoimaan paljon odotettuja uudistuksia. Komissio on edelleen valmis tekemään arvion Kosovon EU-jäsenyyshakemuksesta, mikäli tätä pyydetään.

Komissio toteaa aloittaneensa Kosovon vastaisten negatiivisten toimien vaiheittaisen nostamisen toukokuusta 2025 alkaen ja seuraavien askeleiden olevan ehdollisia de-eskalaation jatkumiselle Pohjois-Kosovossa. Komissio aikoo poistaa loputkin negatiiviset toimet, mikäli paikallisvaalien toisen kierroksen jälkeinen siirtyminen sujuu hyvin ja de-eskalaatio jatkuu. Kosovon paikallisvaalien ensimmäisen kierroksen todetaan toteutuneen rauhallisesti ja inklusiivisesti sekä kaikkien yhteisöjen osallistuneen vaaleihin.

Serbian ja Kosovon osalta todetaan, että maiden eteneminen EU-polulla riippuu edelleen merkittävän edistymisen saavuttamisesta maiden välisten suhteiden normalisatiossa, mitä edistetään EU:n vetämän Belgrad-Pristina -dialogin puitteissa. Kosovolta peräänkuulutetaan pitkäaikaisia ratkaisuja kaikkien maiden yhteisöjen pääsemiseksi peruspalveluiden piiriin.

Bosnia-Hertsegovina

Bosnia-Hertsegovinan edistymistä EU-polulla viimeisen vuoden aikana heikensi poliittinen kriisi Serbitasavallassa ja hallitsevan koalition hajoaminen, ja uudistuksissa saavutettiin vain hyvin rajallista edistystä. Maa sai kuitenkin Länsi-Balkanin kasvuvälineen edellyttämän reformiagendan toimitettua, ja Serbitasavallan kriisin taituttua komissio arvioi sillä olevan nyt mahdollisuus edetä EU-polulla vaadittavissa uudistuksissa.

Bosnia-Hertsegovinan tulee komission mukaan keskittyä sille aikaisemmin annettujen suositusten toimeenpanoon. Näistä keskeisiä ovat erityisesti pitkään odotetut kaksi oikeusjärjestelmään liittyvää lakia, jotka tulisi hyväksyä: laki korkean tason tuomari- ja syyttäjäneuvostosta sekä tuomioistuinlaki sekä nimittää pääneuvottelija jäsenyysneuvotteluita varten. Näiden lisäksi Bosnia-Hertsegovinan tulee hyväksyä suunnitelma EU:n *acquis*'n toimeenpanosta ja nimetä kansallinen IPA-koordinaattori. Kun nämä on tehty, komissio voi valmistella neuvottelukehykset neuvoston hyväksyttäväksi.

Komissio painottaa, että Bosnia-Hertsegovinan tulisi kiireellisesti ratkaista hallintotapaa sekä perustuslaillisia ja vaaliuudistuksia koskevat ongelmat. Komission mukaan Bosnia-Hertsegovinan on toimeenpantava valtiollisten instituutioiden uudistus (*Reform of State institutions*), jotta maan toimivuus ja syrjimättömyysperiaatteen toteutuminen voidaan taata tulevien laajentumisneuvotteluiden yhteydessä. Bosnia-Hertsegovinan kansalaisyhteiskunta jatkaa toimintaansa kapeassa toimintatilassa, erityisesti Serbitasavallassa.

Turkki

Turkki on ehdokasmaa ja EU:n keskeinen kumppani. Eurooppa-neuvoston huhtikuun 2024 päätelmien mukaisesti EU on jatkanut EU–Turkki -suhteiden edistämistä vaiheittain ja ehdollisesti. Eurooppa-neuvosto totesi joulukuussa 2024, että EU:lla on strateginen intressi vakaaseen ja turvalliseen ympäristöön itäisellä Välimerellä sekä yhteistyöhön perustuvan ja molempia osapuolia hyödyttävän suhteen kehittämiseen Turkin kanssa.

Turkin suhteet Kreikkaan ovat parantuneet, mutta Kyproksen kysymyksessä ei ole nähty edistystä. EU–Turkki-suhteiden kannalta erityisen tärkeänä komissio pitää Kyproksen jälleenyhdistymisneuvottelujen jatkamista. Syksystä 2024 alkaen Kyproksen neuvotteluprosessia on pyritty elvyttämään aktiivisella diplomatialla YK-vetoisten kolmikantatapaamisten muodossa. Toukokuussa 2025 YK:n Kypros-

erityisedustaja María Ángela Holguín nimitettiin uudelleen tehtäväänsä ja EU nimitti Johannes Hahnin erityisedustajakseen tukemaan neuvottelujen jatkamista.

EU ja Turkki ovat käyneet keskusteluja yhteisten intressien pohjalta mukaan lukien tulliliiton täytäntöönpano, talousasiat, muuttoliikkeen hallinta, vihreä ja digitaalinen siirtymä, ilmastonmuutos, ulko- ja turvallisuuspolitiikka. EU:lla on lisäksi strategista intressiä kehittää liikenne-, energia- ja digitaaliyhteyksiä, jotka yhdistävät Keski-Aasian Etelä-Kaukasian ja edelleen EU:hun. Ulko- ja turvallisuuspolitiikassaan Turkki on strateginen alueellinen toimija, jolla on yhä aktiivisempi rooli Syyriassa, Gazassa, Ukrainassa ja Etelä-Kaukasiassa. Turkki on tehnyt toimenpiteitä estääkseen Venäjään kohdistuvien EU-pakotteiden kiertämisen Turkin kautta, mutta YUTP-yhdenmukaisuus on pysynyt samalla tasolla (ollen vain neljä prosenttia).

Komissio toteaa, että samaan aikaan Turkin demokratian standardien, oikeusvaltioperiaatteen, oikeuslaitoksen riippumattomuuden ja perusoikeuksien kunnioittamisen jatkuva heikkeneminen on merkittävä huolenaihe. Vuoden 2025 alusta lähtien Turkissa on ollut lukuisia oikeustoimia ja pidätyksiä kansanedustajia, opposition edustajia ja oppositiopuolueita, poliittisia aktivisteja, kansalaisyhteiskunnan ja liike-elämän edustajia, toimittajia ja muita vastaan, mikä on herättänyt kysymyksiä Turkin sitoutumisesta demokraattisiin arvoihin. Toisaalta terroristijärjestö PKK:n aseistariisunta ja virallinen lakkauttaminen vuonna 2025 on myönteistä uutta kehitystä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Komission tiedonannot sekä niiden johdosta konsensuksella hyväksyttävät neuvoston päätelmät eivät ole oikeudellisesti sitovia eikä niillä ole oikeusperustoja.

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 49 artiklassa määrätään, millä ehdoilla valtio voi hakea unionin jäsenyyttä. Hakijavaltio osoittaa hakemuksensa neuvostolle, joka tekee ratkaisunsa yksimielisesti kuultuaan komissiota ja saatuaan Euroopan parlamentin kaikkien jäsentensä enemmistöllä antaman hyväksynnän. Eurooppa-neuvoston hyväksymät unioniin liittymistä koskevat vaatimukset otetaan huomioon.

Liittymisehdoista ja liittymisen edellyttämistä mukautuksista niihin sopimuksiin, joihin unioni perustuu, määrätään jäsenvaltioiden ja jäsenyyttä hakevan valtion välisellä sopimuksella. Sopimusvaltiot ratifioivat sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

SEU:n 2 artiklassa esitetään unionin perustana olevat arvot.

Kansallinen valmistelu

Ulkosuhdejaoston kirjallinen käsittely 13.-17.11.2025

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen käsittely 19.-20.11.2025

Eduskuntakäsittely

Taloudelliset vaikutukset

Tiedonannolla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia.

Asiakirjat

2025 Communication on EU enlargement policy COM(2025) 690 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Inkeri Virtanen-Abernethy, UM, inkeri.virtanen-abernethy@gov.fi , 0295 350 354

Miia Lahti, UM, miia.lahti@gov.fi , 0295 350 543

Veli-Pekka Kaivola, UM, veli-pekka.kaivola@gov.fi , 0295 350 333

Sanna Ahvo, UM, sanna.ahvo@gov.fi, 0295 350 926

Suvi Laakso, UM, suvi.laakso@gov.fi, 0295 350 926

Lili Lampén, UM, lili.lampen@gov.fi, 0295 351 014

Anu Pulkkinen, UM, anu.pulkkinen@gov.fi, +358 295 350 802

Jussi Soini, UM, jussi.soini@gov.fi, p. 050 5243724

Laura Hassinen, UM, laura.hassinen@gov.fi , p. 050 3062280

Eeva Lahti, UM, eeva.lahti@gov.fi, +358 295 350 475

Tapio Rantanen, VNEUS, tapio.rantanen@gov.fi, 0295160223

VAHVA-tunnus

EU/296/2025

Liitteet**Viite**